

Göteborgs Universitet
Psykologiska Institutionen

”Det är det bästa jag gjort.”

EN KARTLÄGGNING AV YRKESUTBILDNINGAR INOM
KRIMINALVÅRDEN

Barbro Pellsäter
Sarah Svensson
Studentfirman, HT05
9:e terminen, Psykologprogrammet
Handledare: Olle Persson

”Det är det bästa jag gjort”

EN KARTLÄGGNING AV YRKESUTBILDNINGAR INOM KRIMINALVÅRDEN

Barbro Pellsäter och Sarah Svensson

Sammanfattning. På uppdrag av Kriminalvården Väst och Länsarbetsnämnden i Västra Götaland har en enkätundersökning genomförts med syfte att försöka kartlägga vilka intagna som söker till yrkesutbildningar inom anstalterna. Rapporten bygger på en analys av 116 besvarade enkäter av intagna på anstalterna Rödjan, Mariestad, Brinkeberg och Tidaholm där även aspekter som information, motivation/attityder och framtidssyn belyses. Resultaten visar att de flesta respondenterna är positiva till yrkesutbildningarna. Antalet respondenter som genomgick yrkesutbildning var 27 medan gruppen som inte deltagit var 89. Dessa båda grupper benämns i materialet som ja- och nej-grupperna. På grund av att så få genomgått yrkesutbildningar kan man enbart läsa ut tendenser i materialet men vid en jämförelse mellan de som genomgått respektive inte genomgått utbildningarna framkommer en del skillnader. Ja-gruppen har oftare en bakgrund med gymnasiekompetens, arbete, en mer stabil situation utanför anstalten och en mer positiv framtidssyn än de i nej-gruppen. Informationen om yrkesutbildningarna upplevs som något knapp och de som valt att inte delta i dessa anger sällan ointresse som orsak till bortvalet. De fem yrkesutbildningar som ingår i kartläggningen upplevs inte alltid leda fram till det de intagna vill jobba med efter strafftiden men de sidovinster som utbildningen ger i form av meningsfullhet, intresse, hopp och bättre självkänsla är mycket värdefulla faktorer för deras framtida liv.

Kriminalvårdens uppgift är att arbeta för att klienterna skall vara bättre rustade för att klara ett liv utan brott och missbruk efter tiden i kriminalvården. I linje med detta genomförs bland annat yrkesförberedande utbildningar på en del av kriminalvårdens anstalter i samarbete med Länsarbetsnämnden.

Bakgrund och syfte

En del av motivationsarbetet inom kriminalvården är de programverksamheter och utbildningar som tillhandahålls på anstalterna. Sedan några år tillbaka ges möjlighet för intagna på vissa kriminalvårdsanstalter att genomgå yrkesinriktade utbildningar. En preliminär uppföljning av de klienter (intagna) inom Kriminalvården Väst som genomgått dessa utbildningar har visat på mycket bra resultat avseende erhållet arbete respektive fortsatt utbildning efter frigivning. Av denna anledning vill Kriminalvården Väst och Länsarbetsnämnden i Västra Götaland göra en kartläggning av vilka intagna som söker en yrkesinriktad utbildning. Syftet är att få en fördjupad kunskap om vilka som söker, deras motivationsfaktorer, attityder till utbildningen, framtidsplaner samt kunskap om hur information om utbildningsmöjligheter sprids.

I informationsmaterialet *Kriminalvård i Sverige 2005* (kvv.se/Informationsmaterial) uttrycker man som ett tydligt mål och uppdrag att personalen inom verksamheten ska ha ett förhållningssätt som innebär tilltro till människors förmåga att utvecklas och förändras. Detta är en del av de etiska regler och visioner svensk kriminalvård har antagit. Personer som är dömda för brott, misstänkta, häktade och andra som kriminalvården kommer i kontakt med ska bemötas med ärlighet och respekt. Kriminalvården ska bidra till att klienterna är bättre rustade att klara ett liv utan kriminalitet efter verkställighetstiden än de var före. Detta förhållningssätt som kriminalvården förmedlar till sin personal är även mycket av det Revstedt (2002) tar upp då han skriver om motivation och motivationsfaktorer.

Motivation definieras som en strävan hos människan att leva ett så meningsfullt och självförverkligande liv som möjligt (Revstedt, 2002). Motivationen är en inre process där man väljer att ta ansvar för sig själv och ta tillvara sina möjligheter, vilket påverkar beteendet. En stor del av kriminalvårdens personal är aktivt insatta i vikten av motivation genom att de samtalar med klienterna utifrån förhållningssättet *Motivational Interviewing*, motiverande samtal. Detta är en metod som används för att få klienter att bli mer förändringsvilliga (*Kriminalvård i Sverige 2005*). Enligt Revstedt (2002) syftar inte motivationsarbete först och främst till en yttre förändring av klientens beteende och livssituation, utan man vill möjliggöra att klientens livskraft stärks och får en mer positiv kärna. Att söka en viss behandling, sluta med ett visst missbruk eller som i detta fall söka till en yrkesinriktad utbildning, kan däremot ses som en del av den allmänna motivationen. Om klientens positiva kärna stärks kommer även destruktiva beteenden att minska menar Revstedt.

Det är naturligtvis många faktorer som har betydelse för motivationen, den sociala situationen är en grundläggande faktor. Arbete/anställning är en av de saker som kan hjälpa en person att känna sig betydelsefull. Att inte få jobb kan skapa oro eller ge en känsla av att inte vara värd något då man inte kan göra rätt för sig, vilket naturligtvis påverkar hopp och framtidstro (Revstedt, 2002). Utbildningsnivå är också något som kan räknas in under betydelsefulla faktorer, då läs- och skrivsvårigheter kan påverka självkänslan negativt och göra att man känner sig utanför och annorlunda i samhället. Människor som saknar en meningsfull fritid riskerar att förstärkas i isoleringen och tomhetskänsla. Samhällsengagemang är också något som kan hjälpa en människa att förstå sin del i samhället och bli medveten om samhällets krafter (Revstedt, 2002).

Den sociala situationen påverkar naturligtvis även klientens livsåskådning, vilket är ännu en betydelsefull faktor för motivationen (Revstedt, 2002). Med livsåskådning menas att hitta en mening med att finnas till. En viktig del i detta är de relationer man har eftersom man inte kan få sina känslomässiga behov tillfredsställda då man är socialt och psykologiskt isolerad. Väl fungerande relationer kan ge gemenskap och mening i tillvaron, medan relationer som inte tillfredsställer personens känslomässiga behov kan påverka personen negativt i form av känsla av ensamhet och meningslöshet. Olika grupper har möjlighet att påverka individen genom möjligheten att tillfredsställa dessa viktiga behov (Revstedt, 2002).

Klienten behöver enligt Antonovsky (1991) näring i form av olika känslouttryck från motivationsarbetaren för att förstärka sin livskraft. Dessa uttryck är engagemang, hopp, tilltro, aktning, förståelse och ärlighet. Samtliga av dessa ingår i kriminalvårdens allmänna mål och förhållningssätt gentemot klienterna. När det gäller aktning är det naturligtvis särskilt viktigt inom kriminalvården att personalen försöker att inte sätta likhetstecken mellan klientens utagerande kriminella handlingar och dess person. För övrigt betonar Revstedt

vikten av att ställa realistiska krav på klienterna för att hjälpa dem få tilltro till sina egna resurser, samt att de får känna att någon annan tror på deras förmåga och kapacitet.

I kartläggningen kring vilka som söker yrkesinriktade utbildningar och motivationsfaktorer för detta, samt hur klienter informeras om detta, fokuserar uppdraget på fem specifika utbildningar. De fem som är aktuella för den kartläggning vi genomför är Yrkesteknisk utbildning (verkstad/svets, som sträcker sig över 12 veckor), Byggteknisk utbildning (12 veckor), Restaurang och storhushåll (12 veckor), Industriteknisk utbildning (svets/certifiering, 50 veckor), samt Industriteknisk utbildning CNC (50 veckor). Yrkesutbildningarna är fördelade så att man på Rödjan/Mariestad har tillgång till de tre förstnämnda, den industritekniska utbildningen CNC erbjuds på Brinkeberg, medan Tidaholm tillhandahåller industriteknisk utbildning (svets/certifiering).

Metod

Metod valdes utifrån ambitionen att få ett så brett underlag som möjligt för att kartlägga yrkesförberedande utbildningar. Tillvägagångssättet beskrivs steg för steg.

Tillvägagångssätt

Uppdraget innefattade insamling av en mängd information, bland annat angående vilka som valde att genomföra någon av yrkesutbildningarna på de tre kriminalvårdsanstalterna. I ett tidigt skede togs beslutet att konstruera en enkät för att om möjligt genomföra en enkätundersökning bland de intagna för att inhämta den information som önskades. Arbetet inleddes med telefonintervjuer med de personer på arbetsförmedlingarna som har huvudkontakten med anstalterna Rödjan, Brinkeberg och Tidaholm, för att inhämta så mycket kunskap som möjligt angående hur information och urval genomförs. De gav en bild av arbetssätten och hur kontakterna med anstalterna såg ut och vad de såg som viktigast i detta arbete. Vidare framkom i samtalen att det är krav på att man är drogfri för att få söka och genomföra en yrkesutbildning, eventuella återfall leder till att man inte får möjlighet att avsluta utbildningen. Som en självklar följd av dessa samtal uppkom nya frågeställningar som besvarades av några ur den personal som är ansvarig för urval och rekrytering på anstalterna.

Arbetet med enkäterna inleddes med att samla in adekvat information om vilka frågor som kunde vara relevanta i enkäten. För att göra det så smidigt som möjligt valdes Rödjan ut som den anstalt där gruppintervjuer med kontaktmän, intagna från yrkesutbildningarna samt personal ur ledningen genomfördes. Grund för detta val var att tre utav de fem yrkesutbildningar som skulle ingå i utvärderingen fanns tillgängliga där. Under gruppintervjun med personal ombads de bland annat att ha synpunkter på det utkast till enkät som presenterades. Även intervjun med de intagna hade som huvudsyfte att ge ökad förståelse för vad de ansåg vara viktiga aspekter att ta hänsyn till i enkäten och dess upplägg. Intervjuerna ledde till att en del frågor omformulerades, togs bort eller fick fler svarsalternativ. Även nya frågor tillkom naturligtvis. Det beslutades i samråd med ledningspersonal att också inkludera de intagna på anstalten i Mariestad i enkätundersökningen eftersom de också hade tillgång till de yrkesutbildningar som tillhandahålls på Rödjan.

På anstalterna i Mariestad, Rödjan, Brinkeberg och Tidaholm delades enkäterna ut till de intagna som hade möjlighet att söka någon av yrkesutbildningarna. Detta innebar att de intagna som deltog i något behandlingsprogram eller var under utvisningshot inte gavs tillfälle

att delta. 244 enkäter delades ut på ovan nämnda anstalter. Enkäten innehöll ett försättsblad, se bilaga 2, där syftet med enkäten samt preliminär tid för skriftlig redovisning av rapport angavs jämte en önskan om att de skulle ta sig tid att besvara den. Informationsblad till den personal på anstalterna som skulle distribuera enkäterna till de intagna bifogades, se bilaga 3. Distributionen skedde genom att enkäterna, tillsammans med kuvert för att säkerställa respondenternas anonymitet, delades ut till de intagna på kvällen. De förslutna kuverten samlades sedan in morgonen därpå och returnerades till uppdragstagarna.

Enkäten

Enkäten, se bilaga 3, inleddes med att respondenterna angav en del bakgrundsfakta. Syftet var att få en möjlighet att urskilja om ålder, strafftyp, strafflängd, skolbakgrund och återfall i brott är faktorer som fördelar sig olika mellan de som väljer att genomföra yrkesutbildningar och de som valt att avstå. De områden som fortsättningsvis berörs i enkätens 39 frågor är information om yrkesutbildningarna, attityder till och eventuella effekter av att ha genomgått dessa utbildningar samt respondenternas syn på tiden efter frigivning.

Enkäten utformades utifrån tanken att respondenterna skulle vara mer positivt inställda till att besvara slutna frågor. Av denna anledning presenterades ett antal svarsalternativ i anslutning till de flesta frågor och påståenden. De flesta frågor innehöll också svarsalternativet, "Annat" som gav respondenten möjlighet att välja något annat än det som föreslagits. De som gått/går en yrkesutbildning besvarade en del av frågorna medan vissa frågeställningar enbart vände sig till dem som inte deltagit i någon yrkesutbildning. Detta för att ge oss så mycket information som möjligt avseende vad det är som gör att en del genomgår yrkesutbildningar medan andra avstår.

Bearbetning av data

Statistik kan tolkas och framställas på olika sätt. Det upplägg som valdes på enkäten gav möjligheter att presentera framför allt frekvenser och medelvärden och jämföra skillnader mellan grupper. Dock bör man vara medveten om att de grupper som presenteras och jämförs i resultatdelen är ojämnt fördelade. Antalet respondenter som genomgått/genomgår en yrkesutbildning är 27, medan resterande 89 som besvarat enkäten inte deltog i någon yrkesutbildning. På grund av den begränsade svarsfrekvensen försvårades möjligheten att göra undergruppsanalyser och/eller dra långtgående slutsatser för den grupp som genomgått yrkesutbildning.

Bearbetningen av materialet sker mestadels genom att jämföra dem som gick en yrkesinriktad utbildning med dem som inte gjorde det. Denna uppdelning har gjorts utifrån hur respondenterna har besvarat två specifika frågor: "Har Du slutfört en yrkesutbildning inom kriminalvården?" och "Går Du för tillfället på någon yrkesutbildning på anstalten?" För att fortsättningsvis underlätta och variera läsningen kommer de som svarat ja på en av eller båda dessa frågor ibland att refereras till som ja-gruppen, de kommer också att hänvisas till som de som genomgick yrkesutbildning eftersom de flesta under undersökningstillfället befann sig under utbildning.. De som svarat nej på dessa frågor benämns nej-gruppen.

Resultat

Totalt har 116 enkäter besvarats av de 244 som delades ut. Svarsfrekvensen på enkäten var sålunda 48 procent. Fördelat på anstalterna var svarsfrekvensen Rödjan/Mariestad 55 procent, Brinkeberg 33 procent och Tidaholm 44 procent. Av de besvarade enkäterna var 27 stycken (23%), från intagna som genomgick en yrkesutbildning medan resterande 89 respondenter (77%), tillhörde gruppen som inte deltagit i yrkesutbildning inom kriminalvården.

Enkäten finns i bilaga 1 och presenteras där med svarsfrekvens på enskilda fråga samt medelvärde och standardavvikelse på frågor med intervallskala. Det kommer av anonymitets-skäl inte att anges hur många från varje anstalt eller utbildningsinriktning som besvarat enkäten. Jämförelser avseende hur långt man har kvar av sitt straff är inte meningsfullt att göra då de olika anstalterna skiljer sig och har mycket olika förutsättningar och strafftider. Frekvenser för denna fråga kommer därför heller inte att presenteras.

Inom den grupp av 27 intagna som svarat att de gick en yrkesutbildning finns representanter från samtliga fem yrkesutbildningar. Trots att gruppen är liten kan de synpunkter som framkommit från denna grupp anses relevanta eftersom de flesta respondenterna genomgick en yrkesutbildning under 2005. Deras synpunkter bygger inte på retrospektiva ställnings-taganden utan förhåller sig till här och nu. Samtidigt måste man poängtera att materialet är för litet för att kunna göra säkra undergruppsanalyser.

Vilka är det som väljer yrkesutbildningar?

För att få möjlighet att besvara denna fråga valdes bland annat ett antal bakgrundsfaktorer ut som förhoppningsvis skulle kunna ge indikationer på eventuella skillnader mellan dem som väljer att gå en yrkesutbildning och de som avstår.

Ålder

Respondenterna är i åldrarna 18-72 år. Genomsnittsåldern är 35 år, men på grund av den stora spridning som är mellan åldrarna med vissa extremvärden kan medelvärdet vara något missvisande. Tabell 1 visar därför även medianvärdet och standardavvikelsen. Av 116 respondenter angav 112 sin ålder.

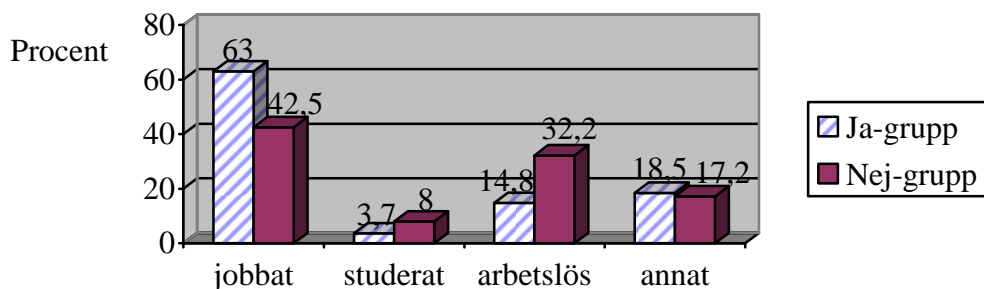
Tabell 1. *Deskriptiv data av ålder. Totala gruppen, samt ja- och nej-gruppen uppdelade.*

ÅLDER	N	Minimum	Maximum	Medelvärde	Median	SD*
TOTALA	112	18	72	35,19	32	11,873
Ja-grupp	27	21	57	31,15	30	9,867
Nej-grupp	91	18	72	35,91	33	12,282

*SD=standardavvikelse

Huvudsaklig sysselsättning innan fängelsestraff.

Totalt sett arbetade knappt hälften av de intagna som besvarat enkäten innan straffet verkställdes, ca 28 procent var arbetslösa, 7 procent studerade och resten sysslade med annat. Figur 1 visar fördelning av sysselsättning för ja- respektive nej-gruppen.

Figur 1. Procentuell fördelning av tidigare huvudsaklig sysselsättning i de olika grupperna.

Som framgår av Figur 1 finner man skillnader avseende sysselsättningen mellan grupperna. De som genomgått yrkesutbildning har arbetat i högre utsträckning än den andra gruppen, vilket också åskådliggörs genom en högre frekvens arbetslöshet för nej-gruppen. De som väljer svarsalternativet "Annat" anger bland annat att de har pension och även hänvisningar till kriminell verksamhet förekommer.

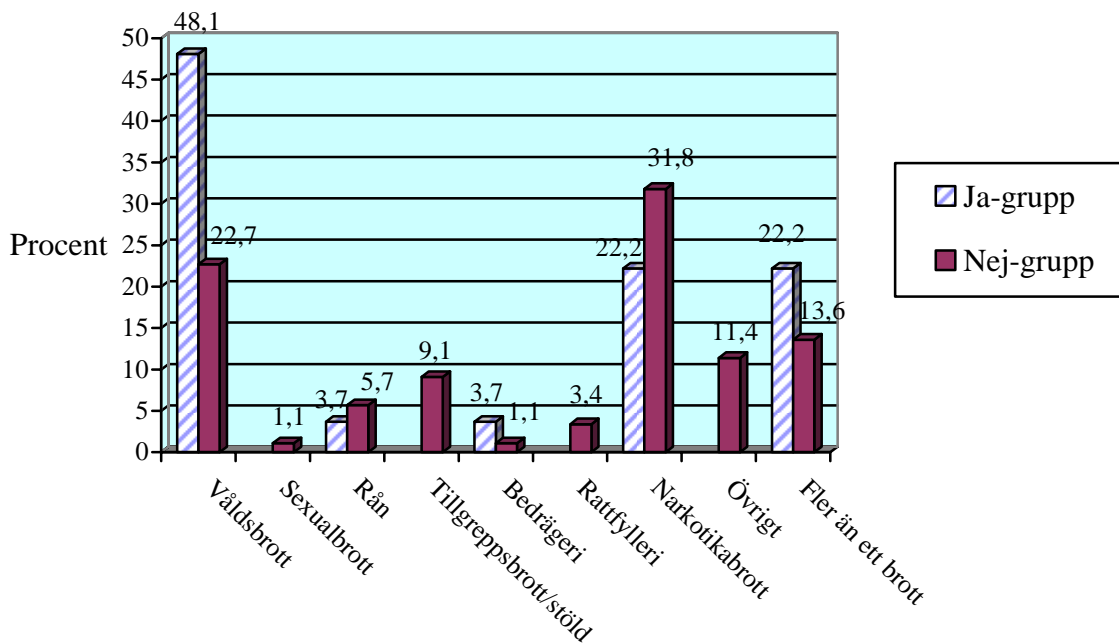
Brottstyp

Under de bakgrundsfaktorer som efterfrågas i enkäten är brottstyp en. Här ges åtta fasta svarsalternativ där vissa intagna angav fler än ett, alltså att de var dömda för fler än ett brott. Totala gruppens fördelning av brottstyp visas i Tabell 2.

Tabell 2. Procentuell fördelning av brottstyp i hela gruppen respondenter.

Brottstyp	Procentsats
Våldsbrott	28,3
Narkotikabrott	23,9
Fler än ett brott	18,5
Övrigt	9,8
Tillgreppsbrott/stöld	7,6
Rån	5,4
Rattfylleri	3,3
Bedrägeri	2,2
Sexualbrott	1,1

Våldsbrott och narkotikabrott är de brott som är mest frekventa och de förekommer i lika hög utsträckning i den totala undersökta gruppen, dock kan man finna vissa skillnader mellan ja- och nej-grupperna avseende brottstyp (se Figur 2).

Figur 2. Brottsbete i ja- respektive nej-gruppen. Procentuell fördelning

Som framgår i Figur 2 är knappt hälften av dem som genomgick en yrkesutbildning dömda för våldsbrott medan narkotikabrott är mer frekvent bland dem som inte deltagit i yrkesutbildning inom kriminalvården. I ja-gruppen är det en något större andel som anger att de är dömda för fler än ett brott.

Strafflängd

I enkäten frågades efter hur långt straff man var dömd till och även här fanns fasta svarsalternativ.

Tabell 3. Procentuell fördelning av strafflängd bland respondenterna.

Strafflängd	Totalt	Ja-gruppen	Nej-gruppen
< 2 månader	4,4	0	5,7
2-6 månader	14,9	3,7	18,4
6 månader – 1 år	21,9	18,5	23,0
1-2 år	16,7	29,6	12,6
2-4 år	11,4	14,8	10,3
4-10 år	26,3	25,9	26,4
> 10 år	4,4	7,4	3,4

Genomsnittlig strafftid över alla svaranden hamnar runt 1 år. Svarsalternativen 2–6 månader och 6 månader–1 år, var mer frekventa i nej-gruppen än i ja-gruppen. Vid intervjuer inför enkätutformningen framkom också att placeringen på häkte ibland kan bli lång, vilket också minskar faktisk tid på anstalt. Jämförelser avseende medelvärden och mellan anstalter går inte att göra, då respondenterna sitter på anstalter med mycket olika förutsättningar och strafftider.

Återfall

Till bakgrundsinformationen hör också om man tidigare varit dömd till fängelse. I Tabell 4 ses skillnaderna mellan gruppen som gick en yrkesinriktad utbildning och de som inte gick.

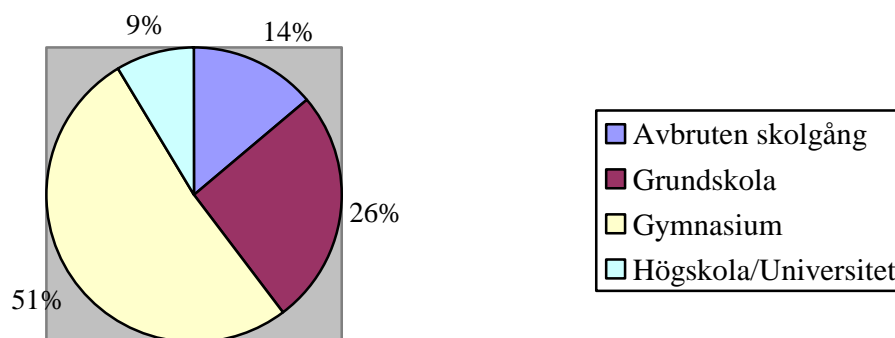
Tabell 4. Procentuell fördelning av återfall i respektive grupp.

Återfall	Totalt	Ja-gruppen	Nej-gruppen
Ja	57.8	48.1	60.7
Nej	42.2	51.9	39.3

Återfall var också en faktor som togs fram för att eventuellt kunna bidra till att finna skillnader mellan grupperna. Återfallsfrekvensen var något lägre bland dem som valde att genomföra en yrkesutbildning än i den andra gruppen, men ingen större skillnad kunde ses.

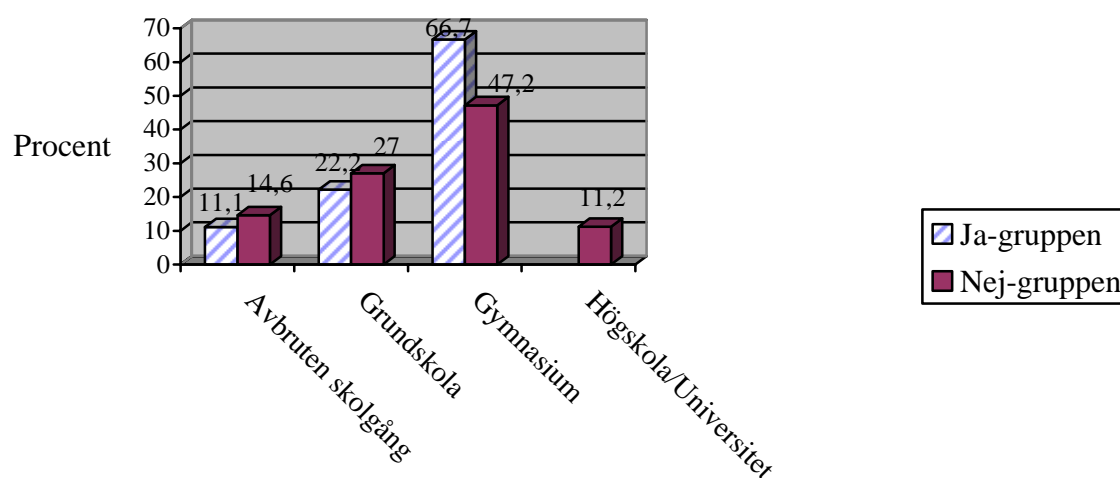
Skolbakgrund

Färdiga svarsalternativ i form av avbruten skolgång, grundskola, gymnasium och högskola/universitet ges i enkäten avseende vad man har för skolbakgrund. I den totala gruppen ser fördelningen ut som i Figur 3 nedan.

Figur 3. Procentuell fördelning av den totala gruppens skolbakgrund.

Skillnader kan ses mellan ja- och nej-gruppen avseende skolbakgrund, vilket framställs i Figur 4.

Figur 4. Skolbakgrund bland ja- respektive nej-gruppen. Procentuell fördelning

Resultaten visar att de flesta, 51 procent, har genomgått gymnasiet. Vid en jämförelse mellan de båda grupperna (se Figur 4) framkommer att fördelningen mellan grupperna är ganska lik, men det framgår att en övervägande del av dem som angett gymnasium tillhör ja-gruppen. I nej-gruppen finns en viss överrepresentation av kategorierna avbruten skolgång och grundskola. Detta är också gruppen som innefattar de få intagna som hade studerat vid högskola/ universitet.

Frigång/fotboja

Möjlighet till frigång/fotboja är något som underlättar val av yrkesutbildning och eventuell praktik i anslutning till denna enligt personal på anstalterna. Analysen av denna faktor visar också att flertalet av dem som valt yrkesutbildning har denna möjlighet medan det bland dem som inte valt yrkesutbildning endast är en tredjedel som har denna möjlighet.

Tabell 5. Procentuell fördelning av möjlighet till frigång/fotboja bland respondenterna.

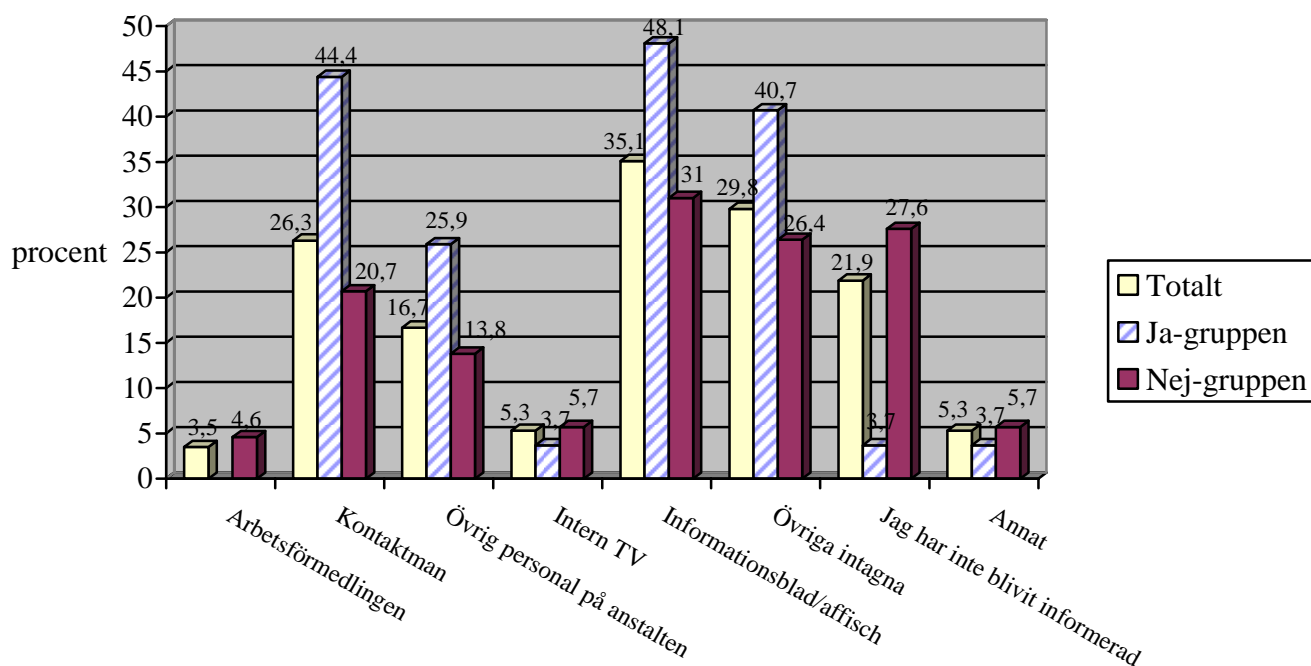
Frigång/Fotboja	Totalt	Ja-gruppen	Nej-gruppen
Ja	40.7	63	33.7
Nej	59.3	37	66.3

Information

För att kartlägga informationsprocessen avseende yrkesförberedande utbildningar ingår följande frågor i enkäten: "Har Du blivit informerad om yrkesutbildningarna och i så fall hur?", "När blev Du först informerad om möjligheten till yrkesutbildning?", "Har informationen varit tillräcklig?" och "Har Du själv sökt placering på anstalten eftersom yrkesutbildning erbjöds?". Resultaten visar att informationen varit bristfällig.

Har Du blivit informerad om yrkesutbildningarna och i så fall hur?

De fasta svarsalternativ som ges här ses i Figur 6, fler än ett alternativ får anges.

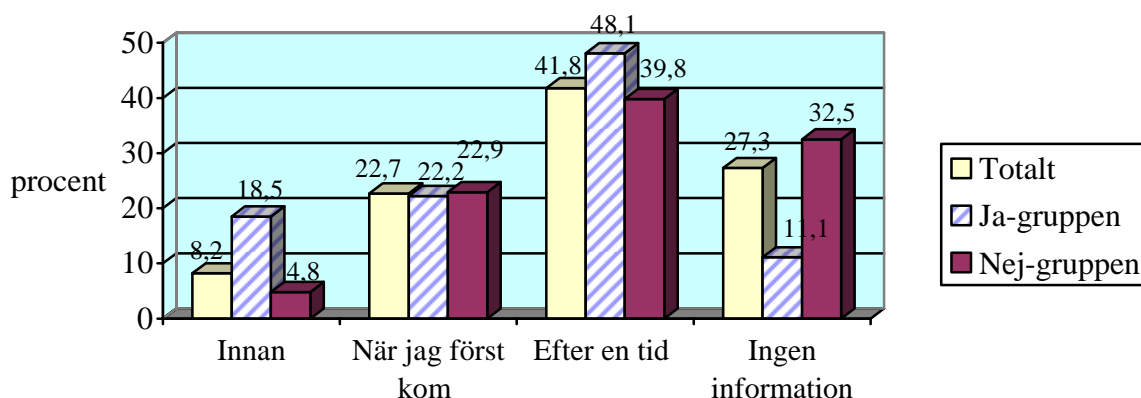

Figur 6. Procentuell fördelning mellan hur man blir informerad på anstalten.

Resultaten visar att det vanligaste sättet att få information är genom informationsblad eller affischer vilket en tredjedel av respondenterna angav. Många av dem uppgav också att de fått information från övriga intagna. Som tredje vanligaste alternativ kom informationen från kontaktmän. Vidare framkom att en stor andel av respondenterna svarat att de inte fått någon information alls, av dessa tillhör förståeligt nog i stort sett alla den grupp som inte valt att genomföra en yrkesutbildning. De få respondenter som angett "Annat" hänvisar bland annat till informationsdag, arbetsplacering och internet.

När blev Du först informerad om möjligheten till yrkesutbildning?

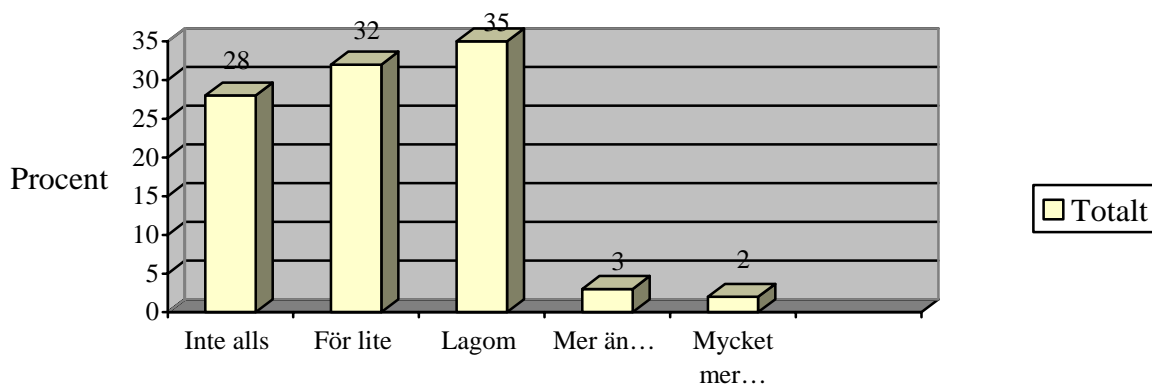
På denna fråga finns svarsalternativen "Innan jag kom till anstalten", "När jag först kom till anstalten", "Efter en tid på anstalten", samt "Jag har inte blivit informerad".

Figur 7. Procentuell fördelning av när man blir informerad.

Avseende tidsaspekten framkom i materialet att de flesta får information efter en tid på anstalten, endast en knapp fjärdedel angav att de fått information när de först kom till anstalten. Fortfarande kvarstår naturligtvis en stor grupp som fortfarande inte anser sig ha fått någon information. Vanligast bland dem som valt att gå en yrkesutbildning var att man fått information efter en tid. Av dem som fått information innan de kom till anstalten är det en stor andel som valt att gå en yrkesutbildning.

Var informationen tillräcklig?

Figur 8. Den totala gruppens upplevda mängd information.

Tabell 6. Skillnader mellan ja- och nej-gruppen avseende upplevd mängd av information. Procentuell fördelning.

Svarsalternativ	Ja-gruppen	Nej-gruppen
Inte alls	23.1	29.4
För lite	30.8	32.9
Lagom	30.8	36.5
Mer än jag behövt	11.5	
Mycket mer...	3.8	1.2

Resultatet av frågan ” Har informationen varit tillräcklig” visar att ett fåtal anser att de fått mer information än de behövt. I ja-gruppen är det fler som upplever sig fått mer än de behövt än i nej-gruppen.

Har Du själv sökt placering på anstalten eftersom yrkesutbildning erbjöds?

Av 116 intagna anger 18 personer (15,8 procent) att de sökt placering på anstalten eftersom yrkesutbildning erbjöds. Av dessa tillhör drygt hälften ja-gruppen.

Motivation/attityd

Båda grupperna fick besvara frågor om motivation, värderingar och attityder till yrkesinriktade utbildningar, men av naturliga skäl gavs faktorerna större utrymme i den grupp som genomgår yrkesutbildning.

Ja-gruppen

Denna del inleddes med att man skulle ta ställning till ett antal påståenden och ange hur väl de ansåg att dessa stämde med deras egen uppfattning. Svarsalternativen var: Stämmer inte alls (1), Stämmer ganska dåligt (2), Stämmer till viss del (3), Stämmer ganska bra (4) och Stämmer helt (5). Resultaten anges i medelvärden (M) i tabellen nedan, ju högre siffra desto mer instämmer respondenten i påståendet.

Tabell 7. *Motivationsfaktorer för ja-gruppen. M = medelvärde och SD = standardavvikelse.*

Ställningstagande	M	SD
Jag valde att gå en yrkesutbildning därför att...		
...det är kul att lära sig något nytt.	4.42	0.66
...jag ville göra något meningsfullt under min tid här.	4.42	1.01
...det är bra att ha med sig utbildningsintyg efter frigivning.	4.28	1.10
...det ser bra ut att ha engagerat sig under strafftiden.	4.06	1.44
...det verkade intressant.	3.94	1.11
...jag kan ha nytta av det i vardagen efter frigivning.	3.89	1.06

...det är en förberedelse för ett yrke efter frigivning.	3.67	1.22
...jag vill ändra min livssituation för framtiden.	3.67	1.44
...det är detta jag vill jobba med.	3.06	1.18
...andra har berättat hur bra det är.	1.83	0.97
...andra intagna gör det.	1.39	0.73

I anslutning till påståendena fanns även möjligheter att skriva ett eget alternativ till varför man valde att gå en yrkesinriktad utbildning. Här gavs kommentarer som rörde personligt intresse, hopp om förändring, meningsfullhet och framtid efter frigivning.

Som framgår av tabell 7 hade ja-gruppen en mycket positiv inställning till den yrkesutbildning de genomgick. Det är inte alltid inriktningen på utbildningen som gör att man väljer att gå den, endast hälften av respondenterna uppgav att det är just detta de vill jobba med. Vinsterna med utbildningen upplevs ändå som många. Det stora flertalet respondenter uttryckte att utbildningen känns meningsfull, intressant och de upplever att det är kul att lära sig något nytt. Samtidigt visade resultaten också en medvetenhet om att det är av värde efter frigivning att ha engagerat sig och att kunna visa upp ett intyg på utbildningen. I materialet framgick också tydligt att det för respondenterna mycket sällan handlar om att följa andra utan de val som de gör är ganska opåverkade av andras inställning till yrkesutbildningarna.

Det var även av stor vikt att få information om respondenternas inställning till svårighetsgraden på de yrkesförberedande utbildningar de deltagit i och de eventuella förväntningar de hade, förändringsönskemål och inställning till utbildningarna. De frågor som ställdes på detta tema gav resultat som visas i tabell 8.

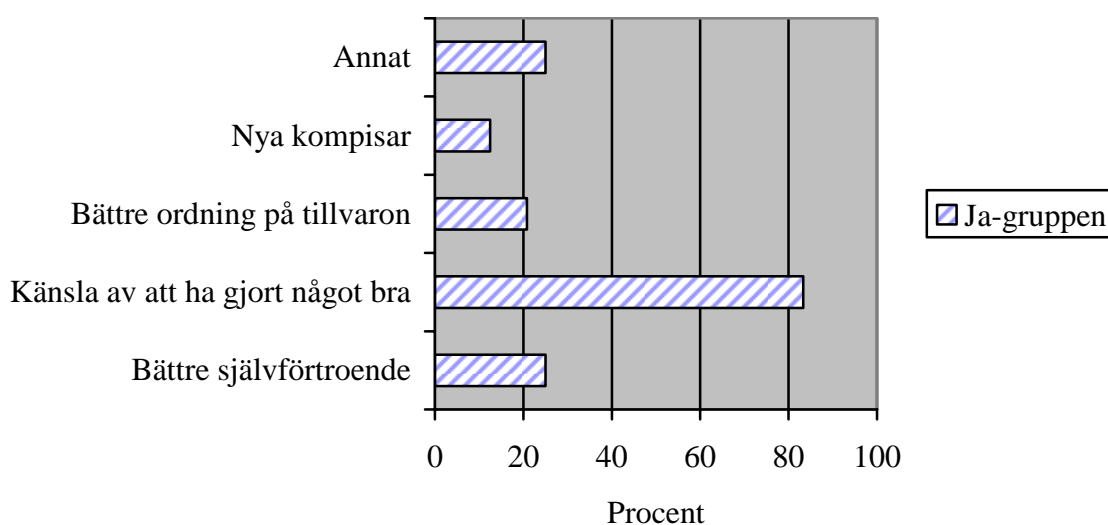
Tabell 8. *Deskriptiv data på ja-gruppens åsikter och förväntningar kring yrkesinriktade utbildningar. (1=mycket svår/mycket dåligt/låga/mer negativ/mycket sämre; 5=mycket lätt/mycket bra/höga/mer positiv/mycket bättre)*

Fråga	Medelvärde	SD
Tycker du att yrkesutbildningen har varit svår?	3.22	.736
Hur tycker du att yrkesutbildningen fungerade/fungerar?	4.17	.761
Vad hade du för förväntningar på yrkesutbildningen innan den började?	3.29	.908
Har du ändrat inställning till utbildning under tiden yrkesutbildningen pågått?	4.13	.968

I vilken utsträckning har utbildningen motsvarat dina förväntningar?	4.00	.978
--	------	------

På frågan om man hade något man skulle vilja förändra på utbildningen framkom att de intagna önskade att kurserna ska vara fler och mer än bara grundläggande. Kommentarer kring att kurserna ska vara mer specialiserade framfördes och så poängterades vikten av engagerade lärare. Som presenteras i tabell 8 anger de flesta att utbildningen varken är lätt eller svår vilket torde innebära att svårighetsgraden är väl anpassad efter elevernas kapacitet. Deltagarna anser att yrkesutbildningen fungerar ganska bra i riktning mot mycket bra. Deras förväntningar innan de började utbildningen var varken höga eller låga men deras inställning till utbildningen förändrades över tid till att de efter en tid på yrkesutbildningen hade en mer positiv inställning till den. Det framgick att majoriteten upplever att de kan tillgodogöra sig utbildningen på ett bra sätt.

Vid intervjuerna inför enkätutformningen framgick mycket tydligt att yrkesutbildningen upplevs som mycket betydelsefull för dem som genomför den. Intresse fanns för att få en bild av vad de intagna i ja-gruppen ansåg att de får med sig förutom en yrkesutbildning. På frågan "Vad har utbildningen gett Dig förutom förberedelse för ett yrke?" fick de markera flera alternativ. Figur 9 visar fördelningen av vad de 24 personer som svarat på frågan ansåg få med sig genom att gå en yrkesförberedande utbildning.

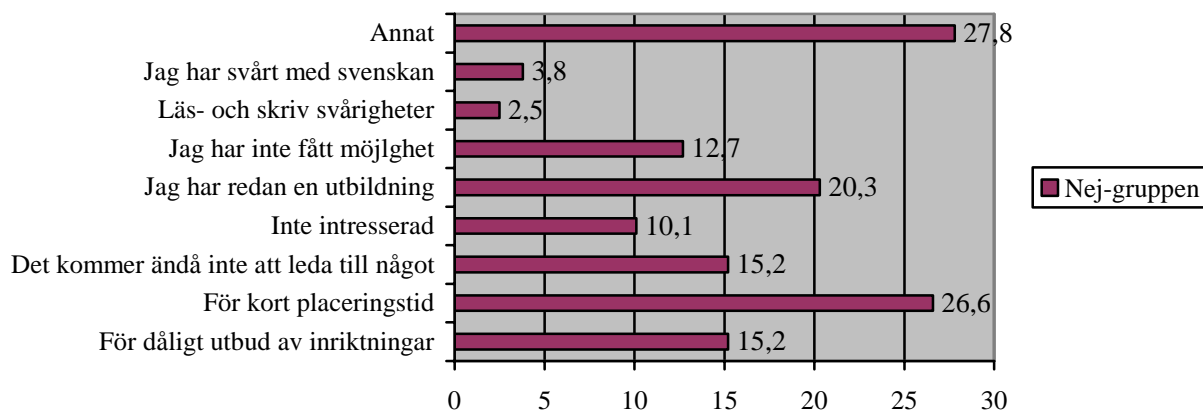
Figur 9. Procentuell fördelning av vad man får med sig förutom förberedelse för ett yrke.

Resultaten visade tydligt att övervägande delen av respondenterna upplever en känsla av att ha gjort något bra. Vidare framkom att en del anger bättre självförtroende och bättre ordning på tillvaron. Få av respondenterna upplever att yrkesutbildningen ger nya kompisar. Svartalernativet "Annat" kommenterades av en fjärdedel av ja-gruppen. Det som kom fram här var att det var ett roligt tidsfördriv, gav hopp, var intressant och ledde till att man lärde sig tänka i nya banor.

Nej-gruppen

Varför väljer en del av de intagna att inte delta i en yrkesutbildning? Anledningarna är flera och de 89 intagna som tillhörde denna grupp har haft möjlighet att ange flera alternativ. Det framgår tydligt att det sällan handlar om bristande intresse eller inställningen att detta inte kommer att leda till något. I Figur 10 presenteras den procentuella fördelningen av anled-

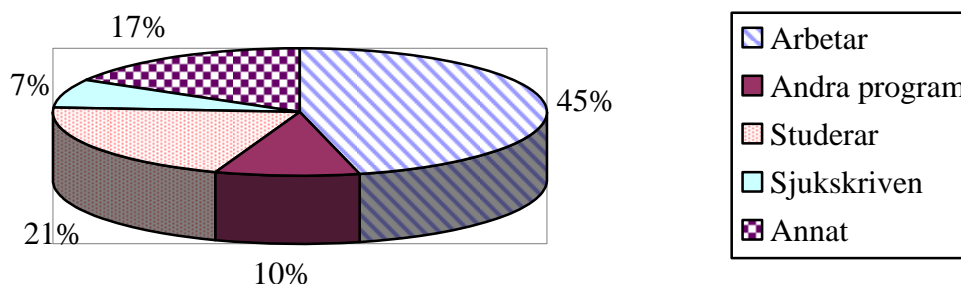
ningar till att man inte går en yrkesförberedande utbildning baserat på svar av de 79 personer som besvarat frågan.

Figur 10. Procentuell fördelning av nej-gruppens motiveringar till att inte genomföra en yrkesinriktad utbildning.

Den högsta svarsfrekvensen får alternativen ”Annat” och ”För kort placeringstid”. I kategorin ”Annat” anger respondenterna bland annat att de genomgår teoretiska utbildningar, har pension, väntar på plats eller i nuläget mår psykiskt eller fysiskt dåligt. Svarsfrekvensen i alternativet ”För kort placeringstid” påverkas och sänks i detta sammanhang av anstalten Tidaholm som har intagna med en i sammanhanget avvikande strafflängd gentemot intagna på de andra anstalterna. Några upplever att de inte fått möjlighet att genomföra en yrkesutbildning eller anger att orsaken är att det är för dåligt utbud av yrkesutbildningar. Endast ett fåtal uppger att de avstått på grund av läs- och skrivsvårigheter eller att de har svårt med svenskan.

Vad gjorde de intagna som tillhörde nej-gruppen istället för att genomgå en yrkesutbildning? Denna fråga kunde besvaras med flera svarsalternativ.

Figur 11. Nej-gruppens sysselsättning på anstalten istället för yrkesförberedande utbildning. Procentuell fördelning.

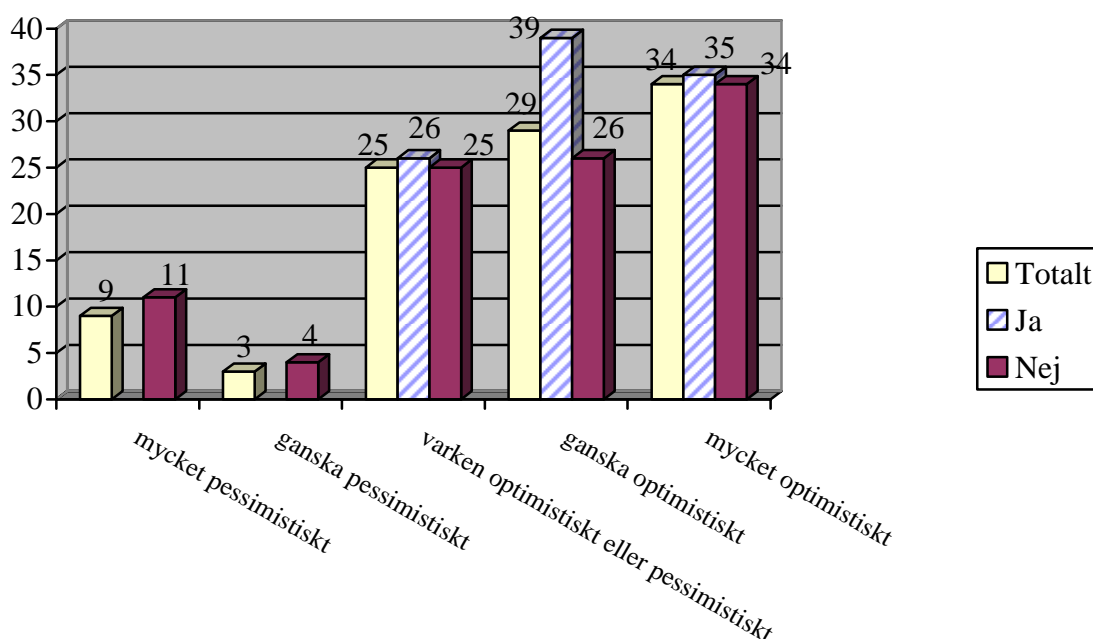
De flesta av dem som inte deltog i yrkesutbildning arbetade istället. En femtedel av respondenterna angav att de studerade, 10 procent deltog i något program som i vissa fall förhindrar samtidig yrkesutbildning. I materialet ingår också sjukskrivna som av naturliga skäl inte deltar i yrkesförberedande utbildningar. Bland de 17 procent som svarat annat ingår en del pensionärer, men även vissa som läser andra program och de som uppger att de inte gör någonting. I enkäten anger 11 personer (12,4 %) av dem som inte deltog i någon yrkesutbildning att de har provat men hoppat av. Av dessa anger nästan alla att det handlat om att

de inte varit i den psykiska/fysiska form som behövs för att kunna medverka i och slutföra en utbildning.

Av dem som i nuläget studerar på en teoretisk utbildning kan 57 procent tänka sig att genomgå en yrkesutbildning senare under sin verkställighetstid. Tittar man på samtliga i nej-gruppen ligger denna siffran på 45 procent.

Syn på framtiden

Majoriteten av den grupp vi undersökt ser ganska positivt på framtiden, en tredjedel uppger att de ser mycket positivt på den, medan endast ett fåtal uppger att de ser pessimistiskt på framtiden.

Figur 12. Hela gruppens framtidssyn. Uppdelning mellan ja- och nej-gruppen. Procentuell fördelning.

Som framgår av Figur 12 framkommer skillnader i framtidssyn vid en uppdelning mellan ja- och nej-grupperna. De som uppger att de ser pessimistiskt på framtiden återfinns i den grupp som inte genomgår någon yrkesutbildning.

Frågan om yrkesutbildning skulle öka den intagnes förutsättningar till jobb/utbildning efter frigivning ställdes till hela gruppen respondenter. Ja-gruppen svarade på frågan om deras möjligheter till jobb/utbildning ökat för att de genomgått en yrkesförberedande utbildning.

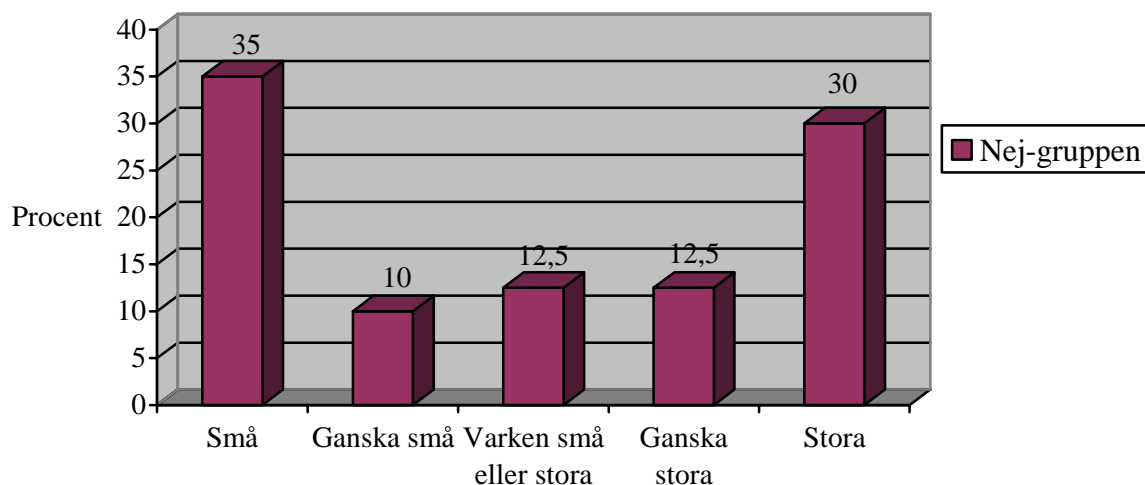
Tabell 9. Medelvärde och standardavvikelse för ja-gruppens resonemang kring om framtidsutsikter påverkats av den yrkesförberedande utbildningen. (1 = Nej, inte alls 5 = Ja, säkert)

Fråga	Medelvärde	SD
Tror Du att Dina möjligheter att få ett jobb/utbildning efter frigivning har ökat för att Du genomgått en yrkesutbildning?	3.58	1.28

Ja-gruppen fick på en intervallskala i fem steg, från ”Nej, inte alls” till ”Ja, säkert” ange vad de trodde. Endast 10 procent av dessa var negativt inställda.

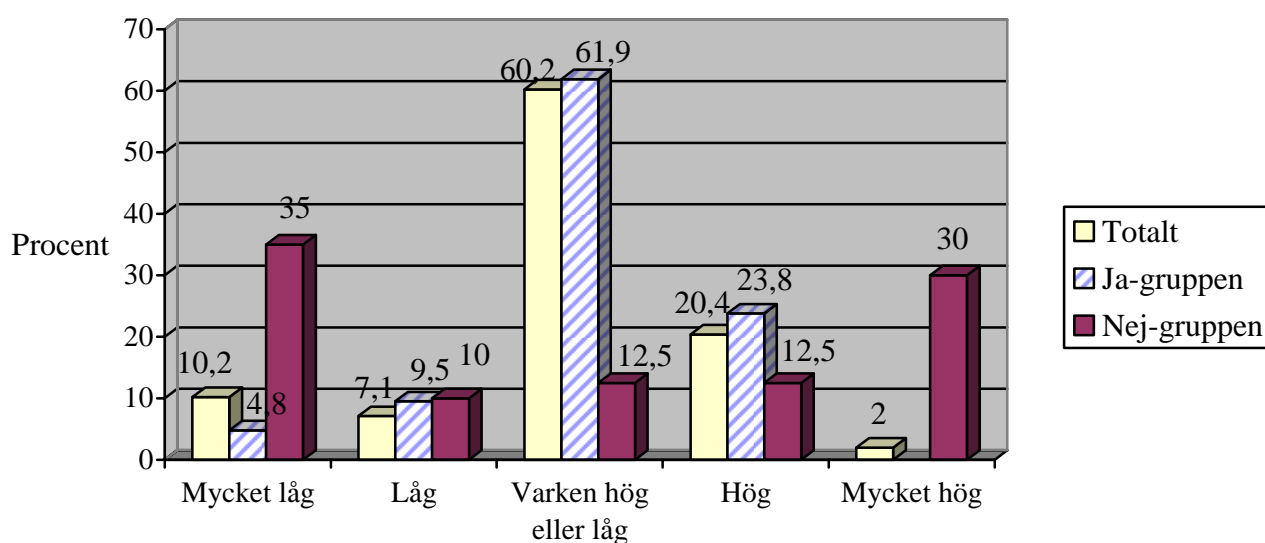
Nej-gruppen uppmanades också skatta sina möjligheter att få jobb efter frigivning utan hänsyn taget till aspekten utbildning. Svartalternativen låg på en femgradig skala med svarsalternativ från små (=1) till stora (=5) möjligheter. De flesta låg på någon av ändarna av skalan. Figur 13 visar den procentuella fördelningen.

Figur 13. Nej-gruppens skattningar av möjligheter för jobb/utbildning efter frigivning. Procentuell fördelning.

I nej-gruppen framställdes frågan kring om de trodde förutsättningarna att få jobb/utbildning efter frigivning hade sett annorlunda ut med en yrkesinriktad utbildning, med ett ja- och nej-alternativ. Drygt halva gruppen (53,9 procent) ansåg att en yrkesutbildning inte skulle påverka deras möjligheter i positiv riktning.

För att få en bild av hur man bland de intagna ser på yrkesinriktade utbildningar ställs frågan kring vilken status man anser yrkesutbildningen har på anstalten.

Figur 14. Procentuell fördelning av vilken status man anser yrkesförberedande utbildning har på anstalten.

Majoriteten av respondenterna menade att yrkesutbildningen har varken hög eller låg status på anstalten. Ingen i ja-gruppen anser att utbildningen har mycket hög status, medan man där finner en viss andel från nej-gruppen. Det är även främst svarande från nej-gruppen som menar att utbildningen har en mycket låg status.

I slutet av enkäten lämnas en öppen fråga kring vad man har för framtidsplaner efter frigivning. Nästan alla har valt att lämna en kommentar. De allra flesta har en klar tanke med vad de vill och prioriterar och de flesta har också en ganska positiv syn på framtiden. Det intryck man får om man jämför den grupp som deltagit med den som inte deltagit i yrkesutbildning tycks det framgå att nej-gruppens medlemmar i större utsträckning anger som mål att ordna bostad och jobb. Denna grupp hänvisar också mer till drogbehandling, samt i mindre utsträckning till barn och familj än ja-gruppen. Ja-gruppen nämner fler konkreta framtidsplaner exempelvis vad gäller jobb, än vad nej-gruppen gör.

I enkäten lämnas också utrymme för respondenternas egna synpunkter. Eftersom den fokuserar på yrkesutbildning är det kanske självklart att de flesta kommentarerna berörde detta tema. En fjärdedel av respondenterna svarade och de är uteslutande positiva till att utbildningar genomförs på anstalterna. Vissa menar att utbildningarna bör vara längre, mer specialiserade, samt att det ska finnas fler inriktningar. Det uttrycks även att alla inte hinner gå en tre månaders utbildning på grund av för kort placeringstid. Vårdens vikt på anstalterna betonas i kommentarerna för att inte denna typ av aktivitet ska bli lidande. För övrigt sänds lite ris och ros till kriminalvården som inte har något samband med de yrkesförberedande utbildningarna, som var enkätundersökningens syfte.

Diskussion

För att garantera konfidentialitet för samtliga deltagande i undersökningen kommer inga jämförelser att göras mellan anstalter då förutsättningarna är så olika vad gäller de valmöjligheter som finns för yrkesförberedande utbildningar. Istället diskuteras resultat från hela gruppen och framför allt skillnader och tendenser i materialet mellan ja- och nej-gruppen. Än en gång är det viktigt att betona att det är små ojämnt fördelade grupper som jämförelserna och diskussionen grundar sig på.

Som angavs i början av rapporten finns det mycket som är viktigt i ett motivationsarbete. Som intagen på en kriminalvårdsanstalt kan det innebära att man har en rad misslyckanden i sin bakgrund, både i skola och i arbete. Att påbörja en yrkesutbildning kan för många vara ett stort steg att ta, studier kan vara ett ord som ter sig farligt då det kan innebära prestationskrav, många vågar helt enkelt inte försöka. För att underlätta för dem som inte vågar fråga kring detta krävs tydlig information om vad utbildningen innebär, vad den innehåller och vad för typ av stöd som kan ges. Vidare är det viktigt att informera om vad som krävs av den intagne under kursen. För de personer som vågar ta steget och söker till en yrkesutbildning är det vitalt att de också får genomföra den fullt ut för att få ett avslut. Detta är viktigt inte minst för att få med sig en ny färdighet och ett intyg ut från anstalten, men också för att få känna att man kan lyckas, att man kan prestera och slutföra något.

Som nämndes i bakgrunden är det ett samspel mellan den yttre livssituationen och det psykiska välmåendet, vilket också påverkar motivationen. Skulle man misslyckas med en yrkesinriktad utbildning som man påbörjat riskerar detta att förstärka ens farhågor om prestationssituationer. Samma sak sker naturligtvis om man skulle bli arbetslös efter frigiv-

ning då detta kan förstärka ett redan dåligt självförtroende och en känsla av mindervärde som kriminalvårdens klienter kanske redan har. Att misslyckas med att få jobb kan medföra att man inte försöker igen, vilket gör att man lätt återgår till gamla vanor som missbruk eller kriminalitet. Glädjande resultat i materialet är alla de sidovinster som ja-gruppen upplever sig få genom att gå en yrkesförberedande utbildning. Detta beror nödvändigtvis inte alltid på utbildningens inriktning, utan förutom att rent praktiskt verka som yrkesförberedande, kan den ibland ha ett värde i att hjälpa individen att se sitt egenvärde och sin potential vilket ökar motivationen och framtidstron. Bättre självförtroende och meningsfullhet är exempel på två viktiga sidovinster som anges av ja-gruppen i kartläggningen.

För att ha möjlighet att söka yrkesförberedande utbildningar krävs att man har fått information, på rätt sätt och i lagom dos. Även om många tycker sig ha fått en lagom mängd information gällande yrkesinriktade utbildningar upplevs den av majoriteten som otillräcklig. Önskemål om mer och tydligare information uttrycks. Vad som är en lagom mängd information är förvisso en mycket subjektiv bedömning så det centrala är att informera vid rätt tillfälle då lyssnaren är mottaglig. I de samtal och intervjuer som genomfördes inför enkätutformningen framkom bland annat synpunkter om att ju tidigare de intagna informeras desto bättre. Kanske är häktet en bra plats att informera på om de möjligheter de intagna har till yrkesinriktade utbildningar. Detta skulle ju då också kunna medföra att de intagna har en möjlighet att i viss mån även söka placering utifrån vilka yrkesutbildningar som de upplever som intressanta. Som framgår i resultaten uppger de intagna som tillhör ja-gruppen att de till viss del fått information i ett tidigare skede än nej-gruppen.

I resultaten framkommer att tveksamhet råder angående om den yrkesutbildning ja-gruppen genomgår också är det de vill jobba med. Naturligtvis vore det anmärkningsvärt om de fem utbildningar som kartlagts skulle täcka alla eventuella önskemål om arbetsinriktning man skulle kunna ha. Samtidigt är de sidovinster som utbildningen genererar så stora att de överskuggar det faktum att utbildningsvalen inte alltid passar alla. En tanke här kan vara att tveksamheten beror på en försiktighet i att våga tro på sig själv och tro på att det verkligen kan leda till något. Med en historia av delvis avbrutna åtaganden kan det vara svårt att våga tro på att det faktiskt denna gång kan leda till något. Information kring hur man kan få hjälp efter frigivning med jobb inom det område man har sin utbildning kan eventuellt klargöra de möjligheter som öppnas med denna typ av utbildning.

Många av respondenterna angav att de inte blivit informerade om möjligheten till yrkesförberedande utbildning. Önskvärt är att samtliga intagna får information om de aktiviteter som finns på anstalten, oavsett om man har förutsättningar för att börja eller inte. I anslutning till detta är det naturligtvis viktigt att klargöra vad som krävs av den sökande för att få börja, exempelvis att man måste vara drogfri. Att alla får information är meningsfullt då detta kan påverka den intagnes motivationsarbete och framtida val och ställningstaganden på anstalten.

Informationsprocessen är mycket betydelsefull, men ser olika ut på olika anstalter. Personalen på anstalterna uppges mindre frekvent som informationskälla än man kunde förmoda, då det ofta är anstaltens personal som ansvarar för informationen. Anmärkningsvärt är att andra intagna, trots att deras attityder inte värdesätts här, har visat sig vara den näst viktigaste informationskällan efter informationsblad/affisch. Att få höra någon som befinner sig i samma situation och som faktiskt vet hur det går till på den aktuella utbildningen kan väga tungt i mångas öron. Många behöver stöd och hjälp att bli motiverade och våga göra något nytt. Det är därför viktigt att personalen har tillräcklig kunskap om denna valmöjlighet på anstalterna, för att de i sin tur ska kunna ge tydlig och uttömmande information till de intagna.

Majoriteten av de intagna har inte själva sökt placering på anstalten på grund av de yrkesförberedande utbildningar som erbjuds där. Skulle informationen, som redan påpekats, ha kommit i ett tidigare skede hade mycket kunnat vinnas. Den hade öppnat upp för möjligheten att uttrycka ett önskemål om riktad placering utifrån aspekten att det är detta man vill göra under sin verkställighetstid, beroende på strafflängd. Intressant är att det ändå är 16 procent av den totala gruppen som medvetet sökt placering med yrkesutbildningen som motiv, vilket tyder på att ett intresse finns.

Som tidigare nämnts måste man vara drogfri för att få möjlighet att gå en yrkesutbildning. Detta kan till viss del förklara att nej-gruppens framtidsplaner skiljer sig från ja-gruppens. För nej-gruppen handlar det mycket om drogbehandling och att skaffa en bostad, det verkar finnas mer grundläggande behov att tillfredsställa här. Personer som ännu inte är drogfria hamnar naturligt i nej-gruppen, vilket även till viss del kan förklara skillnaden avseende brottstyp mellan grupperna.

Det är inte ointresse som gör att personerna i nej-gruppen valt att avstå utbildningarna. I nej-gruppen anger nästan hälften att de kan tänka sig att genomgå en yrkesutbildning senare. Att inte vara drogfri kan, som nämnts, vara en anledning till att inte delta. Vissa utbildningar inkluderar praktik utanför anstalten, detta kräver att den intagne har möjlighet att lämna anstalten. Att ha denna möjlighet kan på vissa yrkesinriktade utbildningar bli en förutsättning för att söka, vilket kan snäva in ansökningsgruppen. Ytterligare anledningar som framkommer i resultatet är att det inte finns den inriktning man vill ha, att man redan har en utbildning, eller en hopplöshet där man förmodar att det ändå inte kommer leda till något. I denna kartläggning framgår att det främsta skälet till att man inte genomgår en yrkesförberedande utbildning är att man har för kort placeringstid.

Korta placeringstider är som sagt ett tungt vägande skäl till att många inte kan söka, vilket kan medföra att platserna på de yrkesinriktade utbildningarna inte alltid blir fyllda. Platsbrist på anstalterna och för långa placeringstider på häktena underlättar inte heller rekrytering till de platser som finns. Många placeras utifrån var det finns plats och inte med fokus på vad som är lämpligast för individen och hur verkställighetstiden ska tillbringas. För att upprätthålla de intagnas motivation att söka en yrkesutbildning och delta i denna, är det viktigt att de som tas in på en utbildning har rätt förutsättningar för att kunna genomföra den. Detta kan röra allt från placeringstid på anstalten till att ha fått adekvat vård så man är tillräckligt välmående för att klara av de påfrestningar en yrkesutbildning medför. Den psykiska ohälsan framställs också den som ett hinder för att genomföra utbildningen. Något som är viktigt att ha i åtanke, då vissa menar att de inte har fått möjligheten att söka en yrkesförberedande utbildning, är att det sker ett urval utifrån vilka man anser vara lämpliga och mest passande för de olika utbildningarna. Detta kan vara något som inte alltid uppfattas av de intagna utan de upplever det som att de förbises.

Skolbakgrund är något som också kan påverka motivationen. Det är av betydelse vad man har fått med sig innan straffet verkställs och hur man lyckats i tidigare prestationssammanhang. Läs- och skrivsvårigheter såväl som att ha svårt med svenskan, är som tidigare nämnts något som kan få en person att dra sig undan då man inte vill framstå som dum eller annorlunda. Dessa personer kanske inte söker en yrkesutbildning då de inte tycker det är någon idé att söka, inte vågar eller vill sticka ut i gruppen som går utbildningen, men de är naturligtvis mycket viktiga att fånga upp. Även här är tydlig information av vikt, då man måste klargöra att stöttning i utbildningssituationen finns att tillgå. För vissa kanske en teoretisk utbildning är att föredra innan man går vidare med en yrkesförberedande. Drygt hälften av dem som nu

genomför teoretiska studier i nej-gruppen uttrycker ett intresse för att genomgå en yrkesinriktad utbildning senare under strafftiden. För vissa kanske det är mer lämpligt med en mer praktisk utbildning direkt.

Att uttala sig om vilka det är som genomgår yrkesutbildningarna ter sig ganska svårt. Gruppen i kartläggningen är relativt liten men trots det kan man se vissa tendenser. Ja-gruppen har oftare gymnasiekompetens och ett arbete innan straffverkställan, vilket kan tyda på en bakgrund med fler genomförda åtaganden. De är något yngre och tycks även leva under mer stabila förhållanden utanför anstalten och har också en lägre frekvens av narkotikabrott som brottstyp. Vidare framgår att de som genomgår yrkesutbildning också har en mer positiv framtidssyn.

Framtidsperspektivet är intressant att titta på. Människor kan anses vara ganska stabila över tid avseende en positiv/negativ livssyn, vilket kan leda till slutsatsen att det är de optimistiska som genomgår yrkesutbildningarna. Detta kan naturligtvis vara möjligt men är kanske inte hela förklaringen eftersom det är svårt att veta vad som är orsak och verkan. Att vara kriminell och intagen på anstalt skulle kunna anses medföra att även den störste optimist blir något nedslagen eftersom detta faktum troligtvis försämrar den intagnes förutsättningar till arbete och en ordnad situation utanför anstalten ganska drastiskt. Om man ser till ja-gruppens förväntningar och upplevelser av att genomgå utbildningen ser man att de ofta anger att de inte har några förväntningar alls på utbildningen, till att de svarar att de upplever att utbildningen var bättre än de trodde. De sidovinster de fått i form av bättre självkänsla, intresse, känsla av sammanhang, meningsfullhet och känslan av att ha gjort något bra kan mycket väl vara de faktorer som förändrar deras livssyn i positiv riktning. Det är betydelsefullt att få lyckas, att få genomföra något och att kunna få intyg/bevis på detta är naturligtvis en mycket stark komponent till motivation och framtidstro.

Yrkesutbildningarnas status var något som det rådde delade meningar om bland de intagna. Större delen av ja-gruppen angav att dessa utbildningar varken hade hög eller låg status. Nej-gruppen hade däremot dikotoma svarsfrekvenser där svarsalternativen ”mycket låg” respektive ”mycket hög” status fick höga värden. Inom nej-gruppen finns ett antal intagna som angett att de inte fått tillräcklig information om yrkesutbildningarna. Bland dessa finns kanske också en del som inte vågar eller orkar genomföra en yrkesutbildning. Dessa aspekter kan medföra att man väljer att se negativt på yrkesutbildningens status. Den del av nej-gruppen som menar att statusen på yrkesinriktade utbildningar är mycket hög kan delvis vara personer som kan tänka sig genomgå en yrkesutbildning senare under sin placeringstid. Många av dessa genomgår nu en teoretisk utbildning och är kanske medvetna om de sidovinster en utbildning kan föra med sig.

Grupptillhörighet är naturligtvis ytterligare en faktor som skänker individen stabilitet och känsla av sammanhang. Att tillhöra gruppen ”intagna” är naturligtvis en del av identiteten men den upplevs nog sällan som positiv. Möjligheten att tillhöra en grupp som faktiskt engagerar sig och vågar pröva något nytt kan stärka upplevelsen av att kunna göra något bra och våga hoppas på en positiv framtid. Intagna tycks mycket sällan uppleva att man får vänner inom anstalten, men möjligheten att få känna sig som del av en konstruktiv grupp kan vara värdefullt för många då det kan stärka självbilden.

Återfall visar sig vara en faktor som inte har särskilt stor betydelse för om man väljer en yrkesförberedande utbildning eller inte. Det är en något större andel av nej-gruppen som tidigare hade varit dömda till fängelse. Detta är en svag tendens och det är svårt att avgöra om

man hade fått en skillnad i ett större material. Vad som kan nämnas avseende detta är att fler i nej-gruppen möjligen har en historia med fler misslyckanden, vilket innefattar tidigare fängelsestraff, än ja-gruppen. Detta kan tyda på att ja-gruppen vågar ge sig in i något nytt i större utsträckning än nej-gruppen.

”Det är det bästa jag gjort” är rapportens titel och ett citat från en av enkäterna, ett citat som speglar helhetsintrycket av den här enkätundersökningen: en positiv inställning till yrkesutbildningarna.

Referenslista

Antonovsky, A. (1991). *Hälsans mysterium*. Natur och kultur: Stockholm.

Revstedt, P. (2002). *Motivationsarbete*. Liber: Falköping.

Kriminalvården, (2005). *Kriminalvård i Sverige 2005*. Hämtad 0412, 2005 från <http://www.kvv.se/informationsmaterial>

Bilaga 1. Enkät med resultat i form av frekvenser och procentsatser för totala gruppen samt uppdelningen i ja- respektive nej-gruppen.

A. Vilken anstalt befinner Du Dig på?

Brinkeberg

Rödjan/Mariestad

Tidaholm

B. Ålder _____ år

(18-25)	Tot: 29 pers, 26%	ja: 8 p, 30%	nej: 21p, 19%
(26-35)	Tot: 38 pers, 34%	ja: 15 p, 56%	nej: 23p, 21%
(36-45)	Tot: 18 pers, 16%		nej: 18p, 16%
(46-55)	Tot: 21 pers, 19%	ja: 2 p, 7%	nej: 19p, 17%
(>55)	Tot: 6 pers, 5%	ja: 2 p, 7%	nej: 4p, 4%
Antal svar:	112	27	85

C. Hur långt fängelsestraff är Du dömd till?

☐ Mindre än 2 mån	Tot: 5p, 4%		nej: 5p, 6%
☐ 2 mån – 6 mån	Tot: 17p, 15%	ja: 1p, 4%	nej: 16p, 18%
☐ 6 mån – 1 år	Tot: 25p, 22%	ja 5p, 19%	nej: 20p, 23%
☐ 1-2 år	Tot: 19p, 17%	ja: 8p, 30%	nej: 11p, 13%
☐ 2-4 år	Tot: 13p, 11%	ja: 4p, 15%	nej: 9p, 10%
☐ 4-10 år	Tot: 30p, 26%	ja: 7p, 26%	nej: 23p, 26%
☐ Mer än 10 år	Tot: 5p, 4%	ja: 2p, 7%	nej: 3p, 3%
Antal svar:	114	27	87

D. Vilken typ av brott är Du dömd för?

☐ Våldsbrott	Tot: 33p, 29%	ja: 13p, 48%	nej: 20p, 23%
☐ Sexualbrott	Tot: 1p, 1%		nej: 1p, 1%
☐ Rån	Tot: 6p, 5%	ja: 1p, 4%	nej: 5, 6%
☐ Tillgreppsbrott/stöld	Tot: 8p, 7%		nej: 8p, 9%
☐ Bedrägeri	Tot: 2p, 2%	ja: 1p, 4%	nej: 1p, 1%
☐ Rattfylleri	Tot: 3p, 3%		nej: 3p, 3%
☐ Narkotikabrott	Tot: 34p, 30%	ja 6p, 22%	nej: 28p, 32%
☐ Övrigt	Tot: 10p, 9%		nej: 10p, 11 %
Fler än ett brott	Tot: 18p, 16%	ja: 6p, 22%	nej: 12p, 14%
Antal svar:	115	27	88

E. Hur långt har Du kvar av Din strafftid? _____

F. Har Du möjlighet till frigång/fotboja?

☐ Ja	Tot: 46p, 41%	ja: 17p, 63%	nej: 29p, 34%
☐ Nej	Tot: 66p, 58%	ja: 10p, 37%	nej: 56p, 65%
Antal svar:	112	27	85

G. Har Du tidigare varit dömd till fängelse?

☐ Ja	Tot: 67p, 58%	ja: 13p, 48%	nej: 54p, 61%
☐ Nej	Tot: 48p, 42%	ja: 14p, 52%	nej: 35p, 39%
Antal svar:	116	27	89

H. Vad har Du för skolbakgrund?

☐ Avbruten skolgång	Tot: 16p, 14%	ja 3p, 11%	nej: 13p, 15%
☐ Grundskola	Tot: 30p, 26%	ja 6p, 22%	nej: 24p, 27%
☐ Gymnasium	Tot: 60p, 52%	ja 18p, 67%	nej: 42p, 47%
☐ Högskola/Universitet	Tot: 10p, 9%		nej: 10p, 11%
Antal svar:	116	27	89

1. Har Du blivit informerad om yrkesutbildningarna och i så fall hur?

Du kan kryssa flera alternativ.

☐ Arbetsförmedlingen	Tot: 4p, 4%		nej: 4p, 5%
☐ Informationsblad/affisch	Tot: 40p, 35%	ja: 13p, 48%	nej: 27p, 31%
☐ Kontaktman	Tot: 30p, 26%	ja: 12p, 44%	nej: 18p, 21%
☐ Övriga intagna	Tot: 34p, 30%	ja: 11p, 41%	nej: 23p, 26%
☐ Övrig personal på anstalten	Tot: 19p, 17%	ja: 7p, 26%	nej: 12p, 14%
☐ Jag har inte blivit informerad	Tot: 25p, 22%	ja: 1p, 4%	nej: 24p, 28%
☐ Intern TV	Tot: 6p, 5%	ja: 1p, 4%	nej: 5p, 6%
☐ Annat _____	Tot: 6p, 5%	ja: 1p, 4%	nej: 5p, 6%
Antal svar:	114	27	87

2. När blev Du först informerad om möjligheten till yrkesutbildning?

☐ Innan jag kom till anstalten	Tot: 9p, 8%	ja: 5p, 19%	nej: 4p, 5%
---	-------------	-------------	-------------

☐ När jag först kom till anstalten	Tot: 25p, 23%	ja: 6p, 22%	nej: 19p, 23%
☐ Efter en tid på anstalten	Tot: 46p, 4%	ja: 13p, 48%	nej: 33p, 40%
☐ Jag har inte blivit informerad	Tot: 30p, 27%	ja: 3p, 11%	nej: 27p, 33%
Antal svar:	110	27	83

3. Har informationen varit tillräcklig?

Tot: M=2.20; SD=0.94

Ja: M=2.42; SD=1.10

Nej: M=2.11; SD= 0.87

☐ (1) Inte alls	Tot: 31p,28%	ja: 6 p, 23%	nej: 25p, 29%
☐ (2) För lite	Tot: 36p, 32%	ja: 8p, 31%	nej: 28p, 33%
☐ (3) Lagom	Tot: 39p, 35%	ja: 8p, 31%	nej: 31p, 37%
☐ (4) Mer än jag behövt	Tot: 3p, 3%	ja: 3p, 12%	
☐ (5) Mycket mer än jag behövt	Tot: 2p, 2%	ja: 1p, 4%	nej: 1p, 1%
Antal svar:	111	26	85

4. Har Du själv sökt placering på anstalten eftersom yrkesutbildning erbjöds?

☐ Ja	Tot: 18p, 16%	ja: 10p, 37%	nej: 8p, 9%
☐ Nej	Tot: 96p, 84%	ja: 17p, 63%	nej: 79p, 91%
Antal svar:	114	27	87

5. Vad har varit Din huvudsakliga sysselsättning innan Du blev dömd till fängelse?

☐ Jobbat	Tot: 54p, 47%	ja: 17p, 63%	nej: 37, 43%
☐ Studerat	Tot: 8p, 7%	ja: 1p, 4%	nej: 7p, 8%
☐ Arbetslös	Tot: 32p, 28%	ja: 4p, 15%	nej: 28, 32%
☐ Annat	Tot: 20p, 18%	ja: 5p, 19%	nej: 15p, 17%
Antal svar:	114	27	87

6. Har Du slutfört en yrkesutbildning inom kriminalvården?

☐ Ja	Tot: 10
☐ Nej	Tot: 104
Antal svar: 114	

7. Går Du för tillfället på någon yrkesutbildning på anstalten?

Ja Tot: 21

Nej Tot: 93

Antal svar: 114

8. Har Du gått en prova-på-kurs på någon yrkesutbildning?

Ja Tot: 15

Nej Tot: 96

Antal svar: 111

9. Har Du påbörjat men hoppat av en yrkesutbildning?

Ja Tot: 12

Nej Tot: 100

Antal svar: 112

Om ja, varför? Fysisk och psykisk ohälsa, ”fick knall”, misskötsamhet med mera.

Om Du svarat ja på fråga 6 och/eller 7, fortsätt med fråga 10.

Om Du svarat nej på både fråga 6 och 7, vänligen fortsätt till fråga 32.

FRÅGOR TILL DIG SOM HAR GÅTT/GÅR EN YRKESUTBILDNING

10. Vilken yrkesutbildning har Du gått/går Du?

Representanter från alla utbildningar finns med.

Yrkesteknisk utbildning Verkstad/svets

Restaurang och storhushåll

Byggteknisk utbildning

Industriteknisk utbildning CNC

Industriteknisk utbildning, svets/certifiering

Annat _____

11. När gick Du yrkesutbildningen?

10 går just nu, 8 har gått under 2005, 2 har gått efter år 2000, 2 har gått längre tillbaka i tiden.

Antal svar: 22

12. Hur lång var/är yrkesutbildningen? _____

Jag valde att gå en yrkesutbildning därför att...	Stämmer inte alls	Stämmer ganska dåligt	Stämmer till viss del	Stämmer ganska bra	Stämmer helt
...det är en förberedelse för ett yrke efter frigivning M=3.67 SD=1.22 Antal svar: 23 Missing: 4	(2) 9%	(1) 4%	(9) 39%	(4) 17%	(7) 30%
...det är detta jag vill jobba med M=3.06 SD=1.18 Antal svar: 23 Missing: 4	(4) 17%	(1) 4%	(12) 50%	(2) 8%	(4) 17%
...det verkade intressant M=3.96 SD=1.11 Antal svar: 23 Missing: 4	(1) 4%	(1) 4%	(5) 22%	(7) 30%	(9) 39%
...jag kan ha nytta av det i vardagen efter frigivning M=3.89 SD=1.06 Antal svar: 23 Missing: 4	(1) 4%		(9) 39%	(5) 22%	(8) 35%
...det är kul att lära sig något nytt M=4.42 SD=0.66 Antal svar: 24 Missing: 3			(3) 12%	(8) 33%	(13) 54%
...jag ville göra något meningsfullt under min tid här M=4.42 SD=1.01 Antal svar: 24 Missing: 3	(1) 4%		(3) 12%	(5) 21%	(15) 63%
...andra intagna gör det M=1.39 SD=0.73 Antal svar: 23 Missing: 4	(15) 65%	(5) 22%	(3) 13%		
...andra har berättat hur bra det är M=1.83 SD=0.97 Antal svar: 23 Missing: 4	(11) 48%	(5) 22%	(6) 26%	(1) 4%	
...jag vill ändra min livssituation för framtiden M=3.67 SD=1.44 Antal svar: 23 Missing: 4	(3) 13%	(2) 9%	(6) 26%	(3) 13%	(9) 39%
...det är bra att ha med sig utbildningsintyg efter frigivning M=4.28 SD=1.10 Antal svar: 23 Missing: 4	(1) 4%		(5) 22%	(2) 9%	(15) 65%
...det ser bra ut att ha engagerat sig under strafftiden M=4.06 SD=1.44 Antal svar: 23 Missing: 4	(2) 9%	(2) 9%	(3) 13%	(2) 9%	(14) 61%
Eget alternativ: Antal markerat: 7 (28%) Intresse, meningsfullhet och framtid.					

24. Tycker du att yrkesutbildningen har varit svår?

M=3.22 SD=0.736

- (1) Mycket svår 1p, 4%
- (2) Ganska svår 1p, 4%
- (3) Varken lätt eller svår 13p, 57%
- (4) Ganska lätt 8p, 35%
- (5) Mycket lätt

Antal Svar: 23

25. Hur tycker Du att yrkesutbildningen fungerade/fungerar?

M=4.17 SD=0.761

- (1) Mycket dåligt
- (2) Ganska dåligt 1p, 4%
- (3) Varken bra eller dåligt 2p, 8%
- (4) Ganska bra 12p, 50%
- (5) Mycket bra 9p, 38%

Antal svar: 24

26. Vad hade Du för förväntningar på yrkesutbildningen innan den började?

M=3.29 SD=0.908

- (1) Låga 1p, 4%
- (2) Ganska låga 1p, 4%
- (3) Varken höga eller låga 15p, 63%
- (4) Ganska höga 4p, 17%
- (5) Höga 3p, 13%

Antal svar: 24

27. Har Du ändrat inställning till utbildning under tiden yrkesutbildningen pågått?

M=4.13 SD=0.968

- (1) Mer negativ

- (2) Något mer negativ 1p, 4%
- (3) Inte ändrat inställning 5p, 22%
- (4) Något mer positiv 5p, 22%
- (5) Mer positiv 12p, 52%

Antal svar: 23

28. I vilken utsträckning har utbildningen motsvarat Dina förväntningar?

M=4.0 SD=0.978

- (1) Den är mycket sämre
- (2) Den är något sämre 2p, 8%
- (3) Den är som jag trodde 4p, 17%
- (4) Den är något bättre 8p, 33%
- (5) Den är mycket bättre 10p, 42%

Antal svar: 24

29. Är det något Du skulle vilja förändra på utbildningen, i så fall vad?
(25 svar)

---

30. Vad har utbildningen gett Dig förutom förberedelse för ett yrke?

Du kan kryssa flera alternativ.

- Bättre självförtroende 6p, 25%
- Känsla av att ha gjort något bra 20p, 83%
- Bättre ordning på tillvaron 5p, 21%
- Nya kompisar 3p, 13%
- Annat _____ 6p, 25%

Antal svar: 24

31. Tror Du att Dina möjligheter att få ett jobb/utbildning efter frigivning har ökat för att Du genomgått en yrkesutbildning?

M=3.58 SD=1.283

☐ (1) Nej, inte alls	3p, 13%
☐ (2) Nej, knappast	1p, 4%
☐ (3) Svårt att svara på	5p, 21%
☐ (4) Ja, troligen	9p, 38%
☐ (5) Ja, säkert	6p, 25%

Antal svar: 24

Var vänlig fortsätt till fråga 37.

FRÅGOR TILL DIG SOM INTE HAR GÅTT/GÅR EN YRKESUTBILDNING

32. Varför har Du valt att inte gå en yrkesutbildning?

Du kan kryssa flera alternativ.

☐ För dåligt utbud av inriktningar	12p, 15%
☐ För kort placeringstid	21p, 27%
☐ Det kommer ändå inte att leda till något	12p, 15%
☐ Inte intresserad	8p, 10%
☐ Jag har redan en utbildning	16p, 20%
☐ Jag har inte fått möjlighet	10p, 13%
☐ Läs och skrivsvårigheter	2p, 3%
☐ Jag har svårt med svenskan	3p, 4%
☐ Annat _____	22p, 28%

Antal svar: 79

33. Vad gör Du istället för att gå en yrkesutbildning?

Du kan kryssa flera alternativ.

☐ Arbetar	47p, 58%
☐ Påverkansprogram eller andra program	10p, 12%
☐ Studerar	21p, 26%
☐ Sjukskriven	7p, 9%
☐ Annat _____	17p, 21%

Antal svar: 81

34. Kan Du tänka dig att gå en yrkesutbildning senare under din strafftid?

M=2.94 SD=1.681

☐ (1) Nej	28p, 36%
☐ (2) Troligen inte	5p, 7%
☐ (3) Vet ej	9p, 12%
☐ (4) Ja, kanske	14p, 18%
☐ (5) Ja, säkert	21p, 27%

Antal svar: 77

35. Hur stora tror Du att Dina möjligheter är att få jobb/utbildning efter frigivning?

M=2.93 SD=1.690

☐ (1) Små	28p, 35%
☐ (2) Ganska små	8p, 10%
☐ (3) Varken stora	10p, 13%
☐ (4) Ganska stora eller små	10p, 13%
☐ (5) Stora	24p, 30%

Antal svar: 80

36. Tror Du att Du skulle haft större möjligheter att få jobb/utbildning efter frigivning om Du hade gått en yrkesutbildning?

M= 1.54 SD=0.502

☐ Ja	35p, 46%
☐ Nej	41p, 54%

Antal svar: 76

FRÅGOR TILL ALLA

37. Vad tycker Du att yrkesutbildning har för status på anstalten?

Totalt: M=2,97 SD=0,879

Ja: M=3,05, SD=0,74

Nej: M= 2,95 SD=0,916

☐ (1) Mycket låg	Ja: 1p, 5%	nej: 9p, 12%
☐ (2) Låg	Ja: 2p, 10%	nej: 5p, 7%

☐ (3) Varken hög eller låg	Ja: 13p, 62%	nej: 46p, 60%
☐ (4) Hög	Ja: 5p, 24%	nej: 15p, 20%
☐ (5) Mycket hög		nej: 2p, 3%
Antal svar:	21	77

38. Hur ser Du på Din framtid efter avtjänat straff?

Totalt: M=3.77 SD=1.21

Ja: M=4.09 SD=0.79

Nej: M=3.68 SD=1.29

☐ Mycket pessimistiskt		nej: 9p, 11%
☐ Ganska pessimistiskt		nej: 3p, 4%
☐ Varken optimistiskt eller pessimistiskt	ja: 6p, 26%	nej: 20p, 25%
☐ Ganska optimistiskt	ja: 9p, 39%	nej: 21p, 26%
☐ Mycket optimistiskt	ja: 8p, 35%	nej: 27p, 34%
Antal svar:	23	80

39. Vad har Du för egna planer efter frigivning?

(95 svar)

Är det något Du vill tillägga? Fortsätt gärna på baksidan.
(21 svar)

TACK FÖR DIN HJÄLP!!!

VAD VET DU OM YRKESUTBILDNINGARNA PÅ ANSTALTERNA?

Vi har fått i uppdrag av kriminalvården och länsarbetsnämnden att ta reda på vad de intagna har för uppfattning om de yrkesutbildningar som finns på Brinkeberg, Rödjan och Tidaholm. Utifrån detta har vi utformat en enkät som vänder sig till intagna med möjligheten att söka en yrkesutbildning. Vi vänder oss till Dig eftersom Du kanske redan går en yrkesutbildning eller har möjlighet att söka.

Vi är mycket tacksamma om du vill hjälpa oss med vår undersökning genom att fylla i enkäten så ärligt som möjligt. Dina svar är anonyma och kan inte spåras till Dig. Efter att Du besvarat enkäten lägger Du den i kuvertet som personalen samlar in. Dessa skickas sedan till oss. Enkätsvaren kommer att behandlas konfidentiellt och det kommer inte att framgå vad enskilda personer tycker.

Vi som bearbetar och sammanfattar resultaten av samtliga enkäter heter Barbro Pellsäter och Sarah Svensson och är psykologstudenter vid Psykologiska Institutionen, Göteborgs Universitet. Vid frågor gällande enkäten är ni välkomna att vända er till personalen som har våra kontaktuppgifter.

Deltagande i enkätundersökningen är frivilligt, men vi är naturligtvis mycket tacksamma för din hjälp!

Vår rapport kommer att vara färdig i december, men vi vet ännu inte när Du kan få möjlighet att läsa den. Vi har bitt personalen att informera er när den finns tillgänglig.

Tack!

Med vänliga hälsningar Barbro och Sarah

Bilaga 3. Informationsblad till personal angående enkät-distribuering. Vid undersökning-tillfället bifogades även uppdragstagarnas kontaktuppgifter.

YRKESUTBILDNINGAR INOM KRIMINALVÅRDEN VÄST

Vi har fått i uppdrag av Kriminalvården Väst och Länsarbetsnämnden i Västra Götaland att undersöka vilka intagna som deltar i arbetsmarknadsutbildningar som anordnas på anstalt, informationsspridningen kring dessa, och de intagnas syn på det som erbjuds. Av den anledningen genomför vi en enkätundersökning bland de intagna som har möjlighet att söka en yrkesutbildning på anstalterna Brinkeberg, Rödjan/Mariestad, och Tidaholm. Enkäterna delas ut tillsammans med ett kuvert, så de intagna kan lägga enkäten i ett igenklistrat kuvert innan de lämnar tillbaka den till Er, allt för att säkerställa anonymitet. Svaren kommer att behandlas konfidentiellt.

Vi vore tacksamma om enkäterna delades ut så omgående som möjligt. Enkäterna bör delas ut till de intagna på kvällen och samlas in morgonen därpå. Sker utdelningen under helgen kan de intagna få helgen på sig för att fylla i enkäten. Deltagande i enkätundersökningen är frivillig, men för att få så hög svarsfrekvens som möjligt skulle vi uppskatta om ni har möjlighet att påminna de intagna om senaste inlämning.

Återskick av enkäter till oss ska ske så snart som möjligt, dock senast tisdag 15/11.

Återskick till:

Studentfirman

Att: Olle Persson

Barbro Pellsäter / Sarah Svensson

Psykologiska Institutionen, Göteborgs Universitet

Box 500

405 30 Göteborg

Vi som utformat enkäten och står för bearbetning och sammanfattning av materialet heter Barbro Pellsäter och Sarah Svensson, psykologstudenter vid Psykologiska Institutionen Göteborgs Universitet. Vår rapport kommer att vara sammanställd i början av december. När informationen kommer till er kan vi i dagsläget inte svara på, men rapporten kommer att läggas ut elektroniskt så ni får tillgång till den. Vi önskar då att ni informerar de intagna om detta så de får möjlighet att läsa den om de vill.

Vi är tacksamma för er hjälp!

Sarah och Barbro